

Arbetsmiljöverket

Vår referens/dnr:
Malin Nilsson
2024-189

arbetsmiljoverket@av.se
Mona Hygerth
Gustaf Bäck

Er referens/dnr:
2024/060237

2025-02-10

Remissvar

Förslag från Arbetsmiljöverket på tre ändringsföreskrifter

Svenskt Näringsliv och dess medlemsorganisationer har getts möjlighet att yttra sig över förslag på ändringar i Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd om

- risker vid vissa typer av arbeten (AFS 2023:13),
- gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön (AFS 2023:14) och
- medicinska kontroller i arbetslivet (AFS 2023:15)

Remissvaret har tagits fram tillsammans av Svenskt Näringsliv och följande medlemsorganisationer:

Byggföretagen	Industriarbetsgivarna	Installatörsföretagen
Teknikföretagen	Transportföretagen	Livsmedelsföretagen
Maskinentreprenörerna	Svensk Betong	Glasbranschföreningen

Svenskt Näringsliv ser positivt på att förutsättningarna för arbetsmiljöarbetet förbättras och att risken för exponering av skadliga ämnen men även andra risker minimeras. Arbetsmiljöverkets föreskrifter är en viktig del i detta arbete.

Arbetsmiljöverkets förslag på nya föreskrifter grundar sig i ett nytt EU-direktiv. För att föreskrifterna om risker vid vissa typer av arbeten (AFS 2023:13), gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön (AFS 2023:14) och medicinska kontroller i arbetslivet (AFS 2023:15) ska vara aktuella i förhållande till EU:s direktiv behöver de ändras.

Svenskt Näringsliv redogör i detta remissvar för våra synpunkter på hur Arbetsmiljöverket valt att införa direktivet i svenska föreskrifter.

Generella synpunkter

Förslaget måste kompletteras med övergångsregler

Då de nya föreskrifterna träder i kraft den 21 december 2025, finns ett tydligt behov av övergångsregler. Detta behov är särskilt stort eftersom beslutet om föreskrifterna tas nära inpå ikraftträdandet. Tillstånd, anmälningar och utbildningsbevis som har utfärdats enligt de nuvarande föreskrifterna bör fortsatt vara giltiga under en övergångsperiod.

Kopplingen till föreskrifterna om byggarbetsmiljösamordning måste tydligare framgå

Kraven i förslaget riktas endast till arbetsgivaren. De situationer då det finns risk för exponering av asbest uppträder ofta i samband med ett byggnadsarbete. Vid byggnadsarbete blir även andra föreskrifter tillämpliga, till exempel föreskrifterna om projektering och byggarbetsmiljösamordning (AFS 2023:3). I dessa föreskrifter har ansvaret för att undersöka, förebygga och åtgärda risker med exponering av hälsofarliga ämnen såsom till exempel asbest, fördelats mellan flera arbetsmiljöansvariga aktörer såsom byggherrar, projektörer, Bas-P, Bas-U och slutligen arbetsgivare. Med hänsyn till dessa regler och den ansvarsfördelning som följer av dem, anser vi inte att det är rimligt att i detta förslag om nya regler kring asbestexponering rikta alla krav och lägga allt arbetsmiljöansvar på en arbetsgivare. I många byggprojekt undersöks risker och tas beslut om rivning och sanering långt innan den arbetsgivare som ska utföra arbete är på plats eller ens upphandlad. Det behöver därför tydligare framgå i förslaget att flera roller kan ha ett arbetsmiljöansvar för de aktuella riskerna och att ansvaret måste samordnas.

Föreskrifterna bör tydligare rikta sig till de som hanterar asbest eller asbesthaltigt material i arbetet

Arbetsmiljöverket utvidgar målgruppen för föreskrifterna utan att vi ser något stöd för detta i direktivet. Förslaget omfattar även arbetstagare som riskerar passiv exponering, de som själva inte hanterar asbest eller asbesthaltigt material. Riskerna för denna grupp hanteras av andra föreskrifter till exempel föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete och kemiska arbetsmiljörisker. Att Arbetsmiljöverket väljer att utvidga målgruppen gör förslaget otydligt. Föreskrifterna bör rikta sig till de som hanterar asbest eller asbesthaltigt material i arbetet.

Med förslaget införs dubbelreglering

Risker för exponering för asbest hanteras i flera föreskrifter, föreskrifterna om asbest, om kemiska arbetsmiljörisker och om byggarbetsmiljösamordning. Även föreskrifterna om systematiskt arbetsmiljöarbete är tillämpliga. När det gäller föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker regleras verksamheter och arbeten som innebär exponering för asbesthaltigt damm. Föreskrifterna om byggarbetsmiljösamordning beskriver ansvar och arbetsordning i det fall asbesthanteringen är ett byggnadsarbete eller del i ett byggprojekt. På samma sätt som dubbelreglering setts över i regelstrukturarbetet behöver det ses över nu så att inte ny dubbelreglering införs. Dubbelreglering leder till otydlighet.

Tydlighet krävs för krav som kopplas till sanktionsavgifter

Det är mycket viktigt av rättssäkerhetsskäl att krav som kopplas till sanktionsavgifter utformas tydligt så att det är helt klart vad som krävs för att uppfylla kravet. I förslaget är det otydligt för vilka arbetstagare som arbetsgivaren ska anordna medicinska kontroller med tjänstbarhetsbedömning. Detta behöver förtydligas.

Harmoniserad arbetsmiljölagstiftning inom EU viktigt för svenska företag

Förslaget om nya föreskrifter om asbest grundar sig på ändringar i EU-direktiv. Svenskt Näringsliv anser att harmonisering av arbetsmiljölagstiftningen inom EU är viktig. Det är därför olämpligt att Arbetsmiljöverket inför krav som går utöver vad som beslutats om på EU-nivå. Förutsättningarna för arbetsgivare och arbetstagare ska så långt möjligt var lika i Europa. Svenska företag verkar på en global marknad. Högre nationella krav får till följd att kostnader för kontroll och administration av verksamheten ökar vilket i sin tur innebär att produktionskostnaderna ökar. För företag med verksamheter i olika EU-länder innebär det också en ökad administrativ börda då till exempel olika rutiner behöver tas fram för olika enheter inom företaget beroende på i vilket land verksamheten bedrivs.

Specifika synpunkter på enskilda paragrafer

Risker vid vissa typer av arbeten AFS 2023:13 3 kap

2 §

Risken för asbestexponering är i stor utsträckning kopplad till byggnadsarbete, speciellt när det gäller rivning och sanering. Vår uppfattning är att Arbetsmiljöverket i 2 § på samma sätt som i AFS 2023:13 5 kap 2 § bör beskriva detta och förtydliga att andra än arbetsgivaren kan komma att bli ansvarig. Kraven i AFS 2023:13 5 kap ställs i många fall till arbetsgivaren och andra ansvariga enligt 2 § vilket även skulle behöva göras i detta kapitel. Alternativt, att i allmänna råd till vissa paragrafer informera om att det kan vara andra än arbetsgivaren som är ansvarig med en hänvisning till AFS 2023:3.

Prioritering av rivning eller sanering

11a §

Arbete med rivning eller sanering är ofta en del av ett större byggprojekt där beslut om och prioritering av rivning, sanering eller annan form av arbete som till exempel inkapsling fattas tidigt i byggprojektet av andra än arbetsgivaren för arbetstagarna som river eller sanerar. Att i föreskrifterna ställa kravet till arbetsgivaren kan därmed bli verkningslöst. Den enskilde arbetsgivaren (rivnings-/saneringsföretaget) råder inte över beslutet och är därmed inte i en situation att kunna prioritera om det ska rivas, saneras eller kapslas in. Kravet bör följas av information i allmänt råd om att fler än arbetsgivaren kan ha ett ansvar och om vikten av att samordna arbetet med hänvisning till AFS 2023:3.

Av Arbetsmiljöverkets konsekvensutredning framgår att det är ett val att prioritera sanering och rivning framför andra metoder. Det är ingen tvingande skrivning och passar därmed bättre som allmänt råd eller i en vägledning. Det är oklart hur Arbetsmiljöverket kommer att kontrollera och ställa krav på prioriteringar i byggprojektet.

I Sverige är inkapsling av asbest en vedertagen metod som både är mindre kostsam än sanering och rivning och som också oftast ger upphov till mindre risk för exponering. I ett allmänt råd bör det framgå att risk för exponering måste beaktas i arbetet med att prioritera arbetsmetod.

11a § bör undantas för hantering av asbesthaltigt bergmaterial i samband med att materialet bryts.

12 §

De uppgifter som anmälan ska innehålla har utökats. Punkt 10 är otydlig. Den är möjlig att tolka som att även de som inte deltar i arbetet med rivning och sanering men som riskerar en passiv exponering på den berörda platsen ska ingå i informationen i anmälan. Det är en tolkning som vi anser orimlig. Punkt 10 behöver förtydligas.

Grundläggande utbildning

13a §

Arbetsmiljöverket inför krav på utbildning för en ny grupp av arbetstagare – arbetstagare som inte själva arbetar med eller hanterar asbest och asbesthaltigt material men som ändå kan komma att exponeras för asbest. I direktivets inledning benämns detta som passiv exponering. Vår uppfattning är att krav på utbildning i direktivet ställs i artikel 14.1 (och eventuellt i artikel 3.1). Dessa artiklar ändras inte i det nya direktivet. Därmed förblir kraven på vilka som ska ha utbildning enligt direktivet oförändrade. Arbetsmiljöverkets förslag går utöver direktivets krav.

I konsekvensutredningen skriver Arbetsmiljöverket att "Kravet på en grundläggande utbildning i direktivet för de som kan komma att exponeras, har förts in för att höja medvetenheten och på så sätt förhoppningsvis minska riskerna för de som kan exponeras för asbestfiber men själv inte arbetar med asbest.". Vi anser, som sagt, att någon ny formulering motsvarande den grundläggande utbildningen inte har förts in i direktivet. De som riskerar passiv exponering är dock en viktig grupp vars medvetenhet kan behöva stärkas. Men inte på det sätt som Arbetsmiljöverket föreslår. Det finns bättre sätt att höja medvetenheten för denna grupp.

Vi anser att riskerna för den grupp som inte hanterar asbest direkt, omhändertas genom befintliga föreskrifter om systematiskt arbetsmiljöarbete och kemiska arbetsmiljörisker. En riskbedömning är grunden för vilka åtgärder som behövs för att hantera risken. Utbildning kan vara en åtgärd men det finns flera. Vår uppfattning är att de föreslagna föreskrifterna om asbest ska renodlas och fokusera på att hantera risker för de som hanterar asbest eller asbesthaltigt material i arbetet.

Konsekvensutredningen ska syfta till att bland annat beskriva problemet och vilken förändring som eftersträvas med de nya föreskrifterna. Vi saknar denna beskrivning vad gäller de arbetstagare som riskerar passiv exponering. Hur stor är den risk som Arbetsmiljöverket vill minska med förslaget? Motiverar risken en grundläggande utbildning för gruppen? Vilken förändring eftersträvas?

För att sammanfatta, kravet på grundläggande utbildning bör tas bort. I stället bör Arbetsmiljöverket i vägledning förtydliga vikten av ett fungerande systematiskt arbetsmiljöarbete där arbetsgivaren har krav på sig att se till att alla arbetstagare har tillräckliga kunskaper om arbetet och riskerna i arbetet med hänvisning till exempel till AFS 2023:10 7 kap 23 § som säger att arbetsgivaren ska informera berörda arbetstagare om vilka hälso- och olycksfallsrisker som finns med de kemiska riskkällor som hanteras eller bildas. Lika viktigt att förtydliga i en sådan vägledning är kraven kring verksamheter och arbeten som innebär exponering för asbesthaltigt damm, AFS 2023:10 8 kap 13-20 §§. Dessutom ser vi att material från Prevent kan användas för att höja medvetenheten om risker för de som riskerar passiv exponering. Även Arbetsmiljöverket har en roll i att höja medvetenheten med vägledning och information på hemsidan.

Om Arbetsmiljöverket ändå går vidare med förslaget om en grundläggande utbildning finns en del som måste klargöras. Det är oklart vilket arbete och vilka arbetstagare som Arbetsmiljöverket syftar på. Är det till exempel byggarbetare generellt som kan komma att arbeta på byggarbetsplatser där asbest kan upptäckas, arbetstagare i närheten av ett arbete som kräver anmälan/tillstånd, arbetstagare i byggnader som innehåller asbest, gruvarbetare, personal på återvinningsanläggningar, fastighetsskötare, städare, lastbilschaufförer som transporterar asbesthaltigt material? Det är också oklart vad som menas med risk för exponering. Vilka halter avses? Under hur lång tid?

Vi ifrågasätter också att den grundläggande utbildningen i föreskrifterna beskrivs på mer eller mindre samma sätt som den allmänna och särskilda utbildningen för de som hanterar asbest eller asbesthaltigt material i arbetet. I Arbetsmiljöverkets konsekvensutredning framgår att grundutbildningen kan vara en webbutbildning på 1 timme som repeteras vart 10 år. Vår uppfattning är att för målgruppen för den grundläggande utbildningen punkt 1-8 mer ska utformas som allmänt råd/vägledning om vad som kan tas upp i utbildningen. Som exempel kommer medicinska kontroller och personlig skyddsutrustning i de absolut flesta fall inte vara relevant för de som kommer att gå denna utbildning.

För att förtydliga vad Arbetsmiljöverket menar med grundläggande utbildning föreslår vi att det tas fram ett allmänt råd som gör det tydligt att det till exempel kan vara en webbutbildning på en timme som repeteras vart 10 år.

I de fall den grundläggande utbildningen är en webbutbildning på en timme kan kravet på en instruktör med dokumenterade kunskaper ifrågasättas särskilt som webbutbildningar kan utföras utan instruktör. AV skriver i konsekvensutredningen att man ser framför sig att en partsgemensam organisation tar fram utbildningen för sina medlemmar. I det fallet kommer det vara viktigare att utbildningen har tagits fram av kompetent utbildningsanordnare än att det finns en instruktör med dokumenterade kunskaper. På Prevents hemsida finns redan idag material som filmer, checklista och annat informationsmaterial som kan användas för att förebygga kontakt med asbest. Vi undrar om detta motsvarar den grundläggande utbildning som Arbetsmiljöverket beskriver i förslaget.

Namnen på utbildningarna i 13a §, grundläggande utbildning, och 14 §, allmän utbildning, är otydliga och vi föreslår att de byter namn för att bättre spegla innehållet. Grundläggande utbildning uppfattas som en mer ingående utbildning än en allmän utbildning.

Det är av intresse att följa hur andra medlemsländer i EU väljer att tolka och implementera direktivet. I en kontakt med Danmark får vi bilden att de inte kommer införa krav på utbildning till nya grupper. Eftersom Arbetsmiljöverkets krav på grundläggande utbildning är en stor förändring ser vi ett behov att utvärdera förslaget och då också gärna jämföra hur andra länder i EU fört in kravet.

Allmän utbildning

14 §

I punkt 7 föreslår vi att Arbetsmiljöverket tar bort ordet "saneringsåtgärder" och i stället endast använder "rengöringsrutiner", på samma sätt som i direktivet. Ett annat alternativ är att skriva "rengöringsrutiner och -åtgärder". Ordet "sanering" används redan i en annan betydelse i föreskriften.

15 §

Som vi tidigare ovan angett är arbete som medför risk för exponering för asbest mycket ofta en del i ett byggnadsarbete och i ett sådant arbete är arbetsmiljöansvaret fördelat på flera aktörer (byggherrar, projektörer, Bas-U, Bas-P och arbetsgivare). Rivnings- och saneringsarbete av asbest är inte ett isolerat arbete utan ingår i ett byggprojekt. När det gäller att identifiera material som kan tänkas innehålla asbest är detta något som kan göras tidigt i ett byggprojekt, långt innan själva rivnings- eller saneringsarbetet ska utföras. I AFS 2023:3 9 kap 10 § anges att byggherrar och projektörer redan i planerings- och projekteringsskedet av en rivning, ombyggnad eller renovering av en byggnad eller anläggning, har en skyldighet att utreda om det finns hälsofarligt material i byggnaden eller anläggningen. Om det inte går att klarlägga på annat sätt, ska en provtagning och provanalys genomföras, och om det finns hälsofarligt material ska den som ska utföra rivningsarbetet skriftligt informeras om resultatet av utredningen.

Medan reglerna i AFS 2023:3 9 kap 10 § riktar sig mot byggherrar och projektörer, gäller kraven i 15 § i detta förslag endast arbetsgivare. Läser man förslaget i 15 § ihop med kraven i AFS 2023:3 är det otydligt vem som är ansvarig. Detta behöver förtydligas. Kopplingen till AFS 2023:3 och förhållandet mellan de olika forskrifterna måste framgå i vart fall i ett allmänt råd.

Förutom att förtydliga hur 15 § förhåller sig till föreskrifterna avseende byggarbetsmiljösamordning, finns det behov av att även förtydliga bestämmelsens tillämplighet i förhållande till samordningsansvaret enligt arbetsmiljölagen 3 kap 7d §. På ett gemensamt arbetsställe kan det även vid andra arbeten som inte klassas som ett byggnadsarbete, uppstå frågor kring vem som är mest lämpad att ta ansvar för risker med asbestexponering, arbetsgivaren eller samordningsansvarig som råder över arbetsstället. Således behövs ett förtydligande i reglerna även i detta avseende.

Sista meningen i 15 § första stycket passar bättre som ett allmänt råd.

I andra stycket ställs krav på att arbetsgivaren till de arbetstagare som utför rivning eller sanering ska "säkerställa att en kvalificerad yrkesutövare utför en undersökning". Återigen kompliceras kravet av att det finns många andra med arbetsmiljöansvar i ett byggprojekt. Som vi redan angett uppstår här en otydlighet kring vem som bär ansvaret för den åtgärd som begärs, dvs undersökning av hälsofarligt material. Arbetsgivaren för de som river eller sanerar är kanske inte den som är mest lämpad. Ett alternativ till kravet i förslaget är att arbetsgivaren ska säkerställa att arbete inte utförs förrän en kvalificerad undersökning har utförts med en hänvisning till AFS 2023:3 och arbetsmiljösamordningen i byggprojektet.

Det är otydligt vad som avses med "kvalificerad yrkesutövare". I den svenska översättningen av direktivet används begreppet, men vi anser att ett tydligare begrepp bör användas, exempelvis "sakkunnig". Att införa ett nytt begrepp utan tydlig definition är även tveksamt ur ett regelförenklingsperspektiv.

Sista meningen behöver omformuleras. Det bör vara samordningsansvarigs eller byggarbetsmiljösamordningsansvarigs uppgift att se till att berörda arbetsgivare får tillgång till för dem relevant information.

Eftersom 15 § har utvecklats kan man fråga sig om 32 § fortfarande behövs, eller om 15 § redan täcker det som tas upp i 32 §. Det kan vara värt att se över om det finns en överlappning mellan dessa paragrafer.

I dagens föreskrifter hittar man 15 § under rubriken Undersökning och riskbedömning. Rubriken syns inte i förslaget men vi förmodar att den finns kvar.

18a §

Arbetsmiljöverket har använt direktivets svenska översättning vilken är tveksam. Vi föreslår att paragrafströken skrivs om, exempelvis "... har påverkats så att det finns risk för bildning av asbesthaltigt damm."

24 §

Vi föreslår att punkt 3 och punkt 4 läggs till punkt 2. I punkt 2 tas "huvudbonad" upp varför även "handskar" och "lämpliga stövlar eller skor" bör ligga under punkt 2.

26a §

Vi föreslår att ströken omformuleras till "Arbetsgivaren ska se till att arbetstagare varje gång de lämnar ett avgränsat område för asbestarbete följer lämpliga rengöringsrutiner".

30-43 §§

Rubriken för avsnittet 30-43 §§ är tydligare i dagens föreskrifter. Bra rubriker gör det lättare att orientera sig i föreskrifterna. Vi föreslår rubriken "Särskilda åtgärder vid arbete med asbest eller asbesthaltigt material i samband med rivning och sanering".

Genomgående behöver rubrikerna i detta avsnitt gås igenom. I något fall (31 §) har Arbetsmiljöverket tagit bort förtydligandet "vid rivning eller sanering" och i andra fall behåller man det (33 och 35 §§). Vår uppfattning är att förtydligandet ska vara kvar.

31 §

I punkt 8 föreslår vi att Arbetsmiljöverket tar bort ordet "saneringsåtgärder" så att det inte sammanblandas med "saneringsteknik" i punkt 11. Vi föreslår att endast "rengöringsrutiner", används, på samma sätt som i direktivet. Ett annat alternativ är att skriva "rengöringsrutiner och -åtgärder". Ordet "sanering" används redan i en annan betydelse i föreskriften.

31c §

Detta är ett av de krav där vi ser att övergångsregler behöver tillämpas. Har arbetsgivaren utbildningsbevis utfärdade efter kraven i dagens föreskrifter ska dessa vara giltiga enligt dessa även efter att de nya föreskrifterna träder i kraft enligt beslutade övergångsregler.

35 §

Vi tycker att det finns ytterligare förslag för hur ströken vid ett avgränsat område kan utformas. Rivning och sanering pågår ofta samtidigt och det kan vara svårt att skilja på arbetena, därav följande förslag; Varning – rivning/sanering – Asbest – Tillträde förbjudet för obehöriga.

Ytterligare ett förslag; Varning – Asbestarbete – Tillträde förbjudet för obehöriga

36 §

I inledningen av paragrafen klargörs att kravet gäller rivningsarbete eller saneringsarbete. Det blir därför ottydligt när Arbetsmiljöverket i punkt 1 lägger till "annat arbete med asbest eller asbesthaltigt material". Punkt 1 bör lyda "Platsen för rivningsarbetet eller saneringsarbetet är innesluten".

Arbetsmiljöverkets tillägg om luftomsättning och antal luftslussar i punktlistan går utöver direktivet. I konsekvensutredningen kallar Arbetsmiljöverket tilläggen förtydliganden som önskas av arbetsmarknadens parter. Detta känner vi, som part, inte igen oss i. Vi vill så långt möjligt se en överensstämmelse med direktivet. Förtydliganden om luftomsättning och antal luftslussar vill vi se i vägledning och råd.

39 §

Det bör förtydligas i rubriken att kravet gäller vid rivning och sanering på samma sätt som det görs i dagens föreskrifter.

43 §

Innehållet i punkt 4 är samma som idag. Med ett lägre gränsvärde kan dock den kontroll som ska göras för att visa att det inte finns risk för exponering för asbesthaltigt damm efter sanering och rivning påverkas. Vad är det för kontroll som avses? För att öka tydligheten efterfrågar vi vägledning och exemplifiering.

44 §

När det gäller medicinska kontroller är kravet förenat med sanktionsavgift och det är därför mycket viktigt att det är väldigt tydligt vilka som berörs av kraven. Vår uppfattning är att Arbetsmiljöverket måste förtydliga detta.

För företag som enligt 5-7 §§ har begärt tillstånd för asbesthaltig verksamhet är det relativt tydligt vem som behöver genomgå medicinsk kontroll. Däremot är det mycket otydligt vilka som avses med "annat arbete än det som avses i 5-7 §§ och som medför att arbetstagaren exponeras för asbesthaltigt damm". Skrivningarna är desamma som idag men eftersom undantag tas bort och gränsvärden sänks blir denna grupp större. Det blir också otydligare vilka som avses.

I konsekvensutredningen ger Arbetsmiljöverket exempel på vad som omfattas av "annat arbete". Det arbete som nämns är arbetstagare i maskiner i gruvor och på avfallsanläggningar. Om dessa grupper kommer i kontakt med asbestfiber vid brytning i gruva eller omhändertagande av förslutna förpackningar ska de nu ha en medicinsk kontroll oavsett om arbetet pågått mer eller mindre än 50 timmar per år. Vilka fler arbetsmiljöer, om några, ser Arbetsmiljöverket framför sig? Det behövs vägledning.

I 6 § finns undantag beskrivet för när Arbetsgivaren inte behöver begära tillstånd från Arbetsmiljöverket kring borring av hål. Dessa har sannolikt ingått i gruppen med mindre än 50 timmars arbete med asbesthaltigt material per år och har på så vis undantagits medicinska kontroller. Hur blir det för denna grupp med förslaget? Arbetsgivaren behöver inte ha tillstånd från Arbetsmiljöverket men arbetstagarna ska genomgå medicinsk kontroll?

I förslaget har Arbetsmiljöverket lyft en ny grupp – de som ska genomgå en grundläggande utbildning (13a §), de med passiv exponering. Vi ser en risk att de som identifieras för att genomgå en grundläggande utbildning (passiv exponering) bedöms göra "annat arbete" med krav på medicinska kontroller. Vi bedömer det som mycket viktigt att Arbetsmiljöverket problematiserar kring skillnaden mellan arbete med risk för exponering (passiv exponering) som det beskrivs i 13a § och arbete som medför exponering som det beskrivs i 44 §. Det behöver bli tydligt att det inte nödvändigtvis finns krav på medicinsk kontroll för de som bedöms ha risk för passiv exponering med krav på grundläggande utbildning. Men det behöver också bli tydligt när det finns krav på medicinsk kontroll.

En konsekvens av att det är otydligt vilka som ska genomgå medicinsk kontroll och att arbetsgivare inte vill riskera sanktionsavgift är att arbetstagare som egentligen inte behöver ändå skickas på medicinsk kontroll "för säkerhets skull". Det finns med andra ord risk för att arbetstagare kan komma att bedömas ej tjänstbar för ett arbete utan exponering vilket blir problematiskt både för arbetstagare och arbetsgivare. Tydlighet kring när medicinsk kontroll ska anordnas är av stor vikt.

45 §

Kravet i 45 § om exponeringsregister är desamma idag men fler arbetsgivare kommer att beröras eftersom fler arbetstagare kommer att behöva genomgå medicinsk kontroll. Kravet behöver skrivas om för att bli tydligare. Det behöver framgå att exponeringsregistret är desamma som det ställs krav på i AFS 2023:10 8 kap 20 §. Som det är skrivet idag kan man tolka det som två olika register (som innehåller samma information). Med tydligare hänvisning till föreskrifterna om kemiska arbetsmiljörisker kan vägledningen till de föreskrifterna användas. Tydligare vore att skriva "Arbetsgivare ska föra register enligt AFS 2023:10 kap 8 20 § över de arbetstagare som omfattas av bestämmelserna i 44 § första stycket".

På samma sätt som det i 44 § är otydligt vilka som omfattas av medicinska kontroller är det i 45 § otydligt vilka som omfattas av exponeringsregister.

Gränsvärden för luftvägsexponering i arbetsmiljön AFS 2023:14

I direktivet ställs krav på en sänkning av gränsvärdet i två steg. Arbetsmiljöverket väljer i förslaget att endast ta upp den första sänkningen som träder i kraft 21 december 2025. Den andra sänkning som träder i kraft den 21 december 2029 tar Arbetsmiljöverket inte upp. Man skriver att konsekvenserna av denna andra sänkning kommer att beskrivas senare.

Det är viktigt att konsekvenserna utreds noga men det är också mycket viktigt att besked om den andra sänkningen kommer i god tid innan den 21 december 2029. Den andra sänkningen kommer innebära att ny teknik och nya metoder kommer att behöva användas. För att säkerställa att detta finns på plats då gränsvärdet träder i kraft behöver besked om den andra sänkningen komma snarast.

SVENSKT NÄRINGSLIV

Mattias Dahl
Vice VD